

Renata Kasper-Pakosz

Etnobiologiczna charakterystyka roślin i grzybów na targach Polski południowo-wschodniej ze szczególnym uwzględnieniem gatunków dziko rosnących

Streszczenie

Badanie roślin i grzybów sprzedawanych na targach stanowi ważną część badań etnobotanicznych. Zostało już opublikowanych kilka artykułów na ten temat z Ameryki Południowej i Północnej, Azji, Afryki i Europy. Podkreślić należy, że pierwsze spisy roślin i grzybów sprzedawanych na targach opublikowali polscy badacze - Muszyński z Wilna (rośliny lecznicze, 1927) i Szulczewski z Poznania (lekarstwa roślinne i jadalne grzyby, 1933), ale brak jest współczesnych badań dotyczących roślin i grzybów sprzedanych w Europie Wschodniej.

Celem badań była rejestracja rodzimych i dzikich gatunków sprzedawanych na targach w Polsce.

Cztery największe targi Polski południowo-wschodniej (Rzeszów, Przemyśl, Jarosław, Leżajsk) były regularnie odwiedzane, a sprzedawane na nich rośliny były rejestrowane w latach 2013 - 2015. Na każdym rynku z 25 sprzedawcami przeprowadzono ankiety. Wszystkie rośliny sprzedawane na targach były regularnie fotografowane. Pobrane próbki zostały zasuszone, a grzyby zidentyfikowano z użyciem kodów kreskowych DNA. Łącznie zarejestrowano 452 gatunki roślin, 117 z nich to gatunki rodzime lub trwale zadomowione - 19 zebrano tylko z naturalnych stanowisk, a 12 jest zbieranych ze stanu dzikiego i uprawianych. Siedemnaście gatunków podlega ochronie prawnej. Większość sprzedawanych roślin chronionych pochodziła z uprawy. Rośliny ozdobne stanowiły dużą część rynku i dominowały wśród gatunków rodzimych. Rośliny spożywcze dominowały wśród roślin dzikich i sprzedawane były głównie jako owoce na dżemy, soki i napoje alkoholowe lub jako zioła kulinarne. Sprzedawano bardzo mało roślin leczniczych i zielonych warzyw. Ciekawą cechą rynków była sprzedaż *Ledum palustre* jako środka odstraszającego owady. W sprzedaży zanotowano trzydzieści dwa gatunki grzybów (w tym dwa gatunki uprawiane), wszystkie do celów kulinarnych. Dwa gatunki grzybów (*Lactarius quieticolor*, *Leccinum schistophilum*) są nowością dla mikrobioty Polski.